

La Veu del Diumenge

suplement gràfic de «La Veu de Catalunya»

Aquest suplement no pot ésser venut separatament de «La Veu de Catalunya»

Any 1

Barcelona, 21 octubre 1934

Núm. 24

Preu conjunt, 20 cts.

CADAQUÉS

Cadaqués té tan bona entrada per terra com per mar. Arribant-hi per terra, l'entrada és alta i esplèndida. Aneu baixant del coll que fa la serralada per la carretera voltada d'oliveres i de vinyes. A la dreta, es fa una depressió que arriba fins a un barranc de roques negrenques. Si per la depressió es fa algun replà, hi ha un hort amb unes cols menudes i unes herbes grogues i verdes. A l'altre cantó del barranc s'alça una naturalesa imponent, devastada, morta i negra. Algun dia tot aquest flanc eren vinyes. Es moriren amb el mildiu i la filoxera. Han deixat una xarxa pètria de parets que cauen semblant a l'esquelet enorme d'algun animal estrany. No és pas agradable de mirar-ho. Arriba un moment, però, anant avall, que es veu una gran extensió de mar amb un poble assegut a la falda de l'aigua. El poble és una església encimbellada aparentment sobre dos vessants de cases blanques. Hi ha un seguit de parets clares, de teulats grocs, de finestres verdes, de portes grises que s'interseccionen i s'interpenetren al volt de les verticals de l'església. A mesura que aneu baixant, els darreres del poble s'alcen d'una manera elegant i ben plantada.

Aquesta entrada ha estat moltes vegades pintada. En realitat és el cantó més pur i més intacte que conserva Cadaqués. Arribeu a baix i us adoneu que les ribes del poble estan desgraciades. Hi ha diverses cases del més pur modern estil encarregades per estiuencs sinistres a arquitectes genials. ¿Per què aquests estiuencs no construïren a fora del poble un barri de cases de senyors amb tots els darrers avenços del gust burgès? D'aquesta manera s'haurien estalviat de barrejar-se amb les cases d'aire popular i ordinari que ressegueixen la riba, i el poble hauria continuat essent la joia incomparable que devia ésser fa vint-i-cinc anys. Fa vint-i-cinc anys Cadaqués era gairebé inabordable. S'havien de fer una pila d'hores de tartana per arribar-hi. ¿Que s'hi devia estar bé llavors! Tothom recorda el diàleg que fa la cançó antiga. Diu el que fa el primer:

Vostè que se'n va a Nàpols
no hi vagi pas vostè;
vingui-se'n amb nosaltres
que anem cap a Argelès...

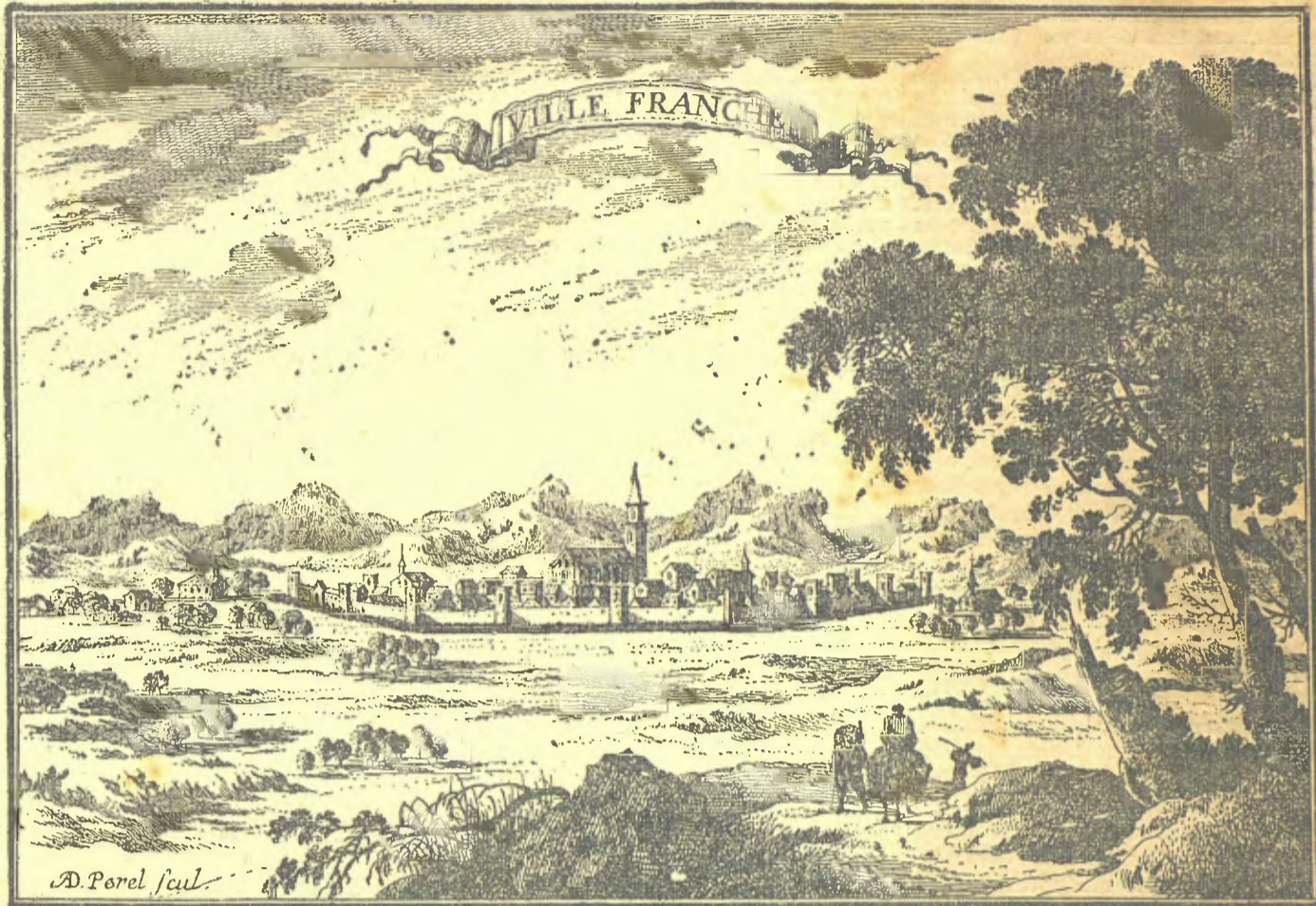
I l'altre li respon, amb una profunda convicció, impertinent, gairebé irritat:

No me'n vaig cap a Nàpols
ni tampoc a Argelès;
agafo l'ordinari
i me'n vaig a Cadaqués...

... El veieu marxar cap aquest recó de món satisfet i feliç amb l'orella dreta i animada. En tant que recó de món, ¿hi ha alguna altra cosa que s'hi pugui comparar? Encara avui, malgrat els autos i les carreteres, se sent a Cadaqués una sensació d'allunyament i de solitud. La població viu de cara a la mar amb una indiferència absoluta per la terra que té al darrera. Sense les devastacions de l'estiuenc, Cadaqués estaria avui com dos-cents anys endarrera. Els cadaquesencs tenen un interès tan gran per mantenir la tradició de solitud de la vila, que la major part de l'any en són fora. Els pescadors mariners de Cadaqués no viuen pas al poble. S'escampen per les cales i reclaus de Cap Norfeu i de Cap de Creus, principalment a Port Lligat. A la vila hi deixen un silenci deliciós. Passeu pel laberint de carrers que volten l'església i no hi trobeu mai ni una ànima. Els habitants han pintat les cases d'un blanc furiós —amb una fúria que en certs carrers ha arribat fins a les pedres de les aceres— i se n'han anat. Aquest silenci s'escampa, com una taca d'oli, pels afores de la vila. Fels olivars i vinyes, pels horts que volten la població hi ha una quietud que de tan viva sembla que respira. ¿Com voleu que no sigui bo l'oli d'aquestes olives i el vi d'aquests raïms i les maduixes d'aquests horts i els espàrrecs d'aquests marges si es cremen en les hores de sol més dolces, més callades, més suaus, que es poden donar en el món? Aquest silenci aplicat a la botànica i a les delícies d'aquest món és una cosa ben agradable. Si, per contra, no procureu projectar-lo a fora i us en deixeu apoderar, resulta una cosa anginant, i Cadaqués us sembla l'última estació abans d'entrar a l'Infinit. ¿Quantes hores he passat mirant d'una finestra de l'hotel com no passava ningú? A la plaça hi havia una font i alguna dona venia a cercar aigua. La guerra plena se la posava al cap i començava a caminar amb l'aire ple i folgat de les dones d'aquí. Les veia girar la cantonada, la vista em tornava a l'horitzó del mar i em semblava fugir de les últimes i amables formes humanes.

Posats a la plaça de Frederic Rahola, que és el centre del poble, tenim dos camins:

CATALUNYA MONUMENTAL I PINTORESCA

Vilafraanca. — Gravat publicat per Beaulieu en l'obra «Les plans et profils des principales villes et lieux considérables de la Principauté de Catalogne», vers l'any 1660. Cal tenir en compte que la preocupació de l'editor del llibre era recollir les fortificacions i els edificis més interessants des del punt de vista militar

(Reproducció facilitada per l'Arxiu Històric de la Ciutat)

LA SETMANA POLITICA

L'opinió pública durant tota aquesta setmana ha seguit amb interès creixent el moviment revolucionari d'Astúries. El divendres es donava per acabada la revolta, car les tropes dominaven tota la regió. Els revolucionaris que encara presentaven resistència a les forces militars, divendres es convenceren

podeu tirar a la dreta o a l'esquerra. Per tots dos cantons seguiu la riba de cintura que fa el port rodó. Aquesta riba fa entrades i sortides dins de la mar, forma platges i cales merudes a dins del poble. El pedruscall mari és de pissarra fosca, les cases blanquíssimes, el mar d'un blau verdós. No hi ha res més graciós i entretingut que aquestes penetracions de blanc en el verd, ni res de més caràcter que els davantals foscos que el pedruscall posa davant dels blancs, ni res més de «pobre pescador» que les golfades d'aigua davant de les barques negres i tronades. A la nit tots els llums van a parar a mar, menys els que es xafen sobre les parets blanques d'alguna casa. El port és una mitja lluna de raigs i d'escorrialles lluminoses.

Totes dues ribes tenen el seu encís, però ja prefereixo passejar-me per la de la dreta. La de sentit oposat deixa veure un panorama mineral d'una grandiositat esfereïdora i un paisatge devastat i desagradable. La riba que va a la farola, per contra, us presenta un paisatge baix i enraonat ple de llustres de plata de les oliveres que emmarquen per dalt el recó de llevant del poble. No puc passar-hi sense aturar-me una bona estona a la riba Patxot. És el lloc millor, em sembla, per contemplar Cadaqués. Els olivars de sobre el poble fan una pinzellada densa i pesada d'una qualitat extraordinària. El pas del vent hi fa alternar el coure i la plata. A baix, les cases s'arregleren d'una manera irregular, amb una vivacitat de portes i finestres, entrades i sortides, parets i teulades, que sembla que les cases parlen. Els dies de calma, en el fons de la mar es veu la riba de cases i les barques fosques submergides a l'aigua.

Josep PLA

de la inutilitat de llurs esforços, Trubia i Mieres s'havien rendit sense presentar resistència. Sembla que han lluitat a Astúries uns vint mil homes per la banda dels rebels i més de deu mil homes de tropa, sense comptar-hi la Guàrdia Civil i la policia. S'ignora el nombre de morts. S'ha arribat a dir que només a Oviedo potser ascendeixen a un miler. Els estralls són incalculables, però s'ha llançat la xifra d'uns dos mil milions. Les brutalitats i actes de barbàrie han esgarrifat tot Espanya i donen a aquest episodi de guerra civil un caràcter de tragèdia sense precedents. Els revolucionaris han martiritzat i assassinat sistemàticament els eclesiàstics, guàrdies civils i guàrdies d'Assalt. Aquest moviment no pot comparar-se a cap altra de les revoltes europees registrades d'ençà de la guerra. Per la seva intensitat i ferocitat només pot comparar-se amb certs episodis de la Revolució russa.

A Barcelona s'han celebrat tres consells de Guerra. D'aquests tres consells de Guerra n'han sortit tres penes de mort contra el comandant Pérez Farràs, capità Escofet i tinent coronel Ricart. El dissabte, en escriure aquestes ratlles no havia estat executada cap sentència. Fa dies que el Govern examina i torna a examinar els sumaris; consulta i torna a consultar el Tribunal Suprem. El Consell de ministres de dijous fou particularment interessant i va durar vuit hores. Se sap que el President de la República va fer, davant

del Consell, un discurs que va durar tres hores. El divendres no va haver-hi Consell, quedant per aquest motiu molt desorientada l'opinió pública que no sap quina és la posició del Govern en aquest assumpte tan delicat.

Durant la setmana s'han practicat moltes detencions a tota Espanya. Hi ha en poder de la justícia diverses personalitats, entre elles els senyors Azafra, detingut a Barcelona, el senyor Largo Caballero, detingut a Madrid, i el socialista senyor Teodomiró Menéndez, detingut a Oviedo. La justícia militar ha treballat activament en els diversos sumaris que s'han obert en diferents ciutats d'Espanya. La situació legal dels diputats a Corts detinguts encara no ha estat posada en clar.

* A París, a la matinada de diumenge passat, moria Raymond Poincaré, President que fou de la República Francesa durant la Gran Guerra. Poincaré ha estat una de les grans personalitats polítiques que ha tingut França aquests vint-i-cinc anys darrers. La figura de Raymond Poincaré havia estat molt discutida abans i després de la Gran Guerra. La seva actuació al davant del Govern Nacional de l'any 1926, que salvà França de la ruïna econòmica, féu que tothom reconegués en ell els grans dots d'estadista i patriota que alguns li negaven. El cadàver de Poincaré ha estat depositat al Pantheon i nomenatge que França reserva als seus grans homes que han treballat pel bé de la nació.

FRAGMENT DEL DISCURS PRESIDENCIAL DELS JOCS FLORALS DE SANS CELEBRATS EL PASSAT SETEMBRE

per Manuel de Montoliu

Jo veig en el triple lema de la nostra festa una xifra simbòlica de la vera i autèntica civilització.

La civilització és un estat de l'home, equidistant entre dos extrems: l'un el trobem pròpiament abans que un poble hagi començat la corba de la seva evolució a través de la història de la humanitat civilitzada; l'altre el trobem, per contra, al final d'aquesta, quan el poble ja ha acabat o és a punt d'acabar la seva missió en la història. El primer extrem és l'individualisme. El segon és l'universalisme. Tots dos, l'un per defecte, l'altre per excés, cauen fora de la zona temperada de la civilització que essencialment és equilibri i equidistància entre posicions extremades. Totes les civilitzacions han començat quan l'organització del poble ha estat prou forta per a endegar l'instint individualista pels carrerans d'una forta disciplina inspirada en el bé de la col·lectivitat, en la grandesa de la pàtria. Totes les civilitzacions s'extingeixen o decauen quan aquest sentit col·lectiu s'eixampla tant, que salta per damunt dels interessos i dels ideals de la pàtria i es converteix en un sentit de solidaritat espiritual amb tota la humanitat civilitzada.

Hi ha, doncs, com podeu veure, una idea constant, permanent, en la qual cristallitzen en una perfecta fusió i harmonia l'instint individual i l'instint universal; una idea o un sentiment que és verament central, nuclear, essencial en tot poble civilitzat: la idea o sentiment de «pàtria». Pàtria és un concepte que participa alhora d'un sentit individualista i d'un sentit col·lectiu; si d'una banda neix d'una suma d'egoïsmes individuals i es tradueix en un egoïsmes col·lectiu, d'altra banda és fruit també d'una innata tendència general a solidaritzar-nos cada un de nosaltres amb altres homes, tendència que, indefinidament continuada, mena a l'universalisme, al cosmopolitisme. Avui que el món es troba sacsejat brutalment per les forces igualment dissolvents, però situades en extrems oposats, la idea de pàtria adquireix als ulls de l'home civilitzat la significació d'un illot que es dreça, ferm, altiu, impassible, en mig de les onades furioses de dues terribles tempestats. La pàtria és l'equilibri, l'harmonia, la fusió entre extrems antagonics; i, per això, és una idea, un sentiment immortal. Els Jocs Florals poden, doncs, mostrar amb orgull, inscrit en la seva senyera, un lema que ara i demà, com abans i sempre, és i serà la cristallització més perfecta de l'estat de civilització en la història de la Humanitat.

La idea i el sentiment de pàtria es projecta, com he dit, cap a dos extrems oposats. I és necessari, en l'estat de civilització, que aquests dos extrems que representen dos sentits profundament humans, tinguin en un poble civilitzat una viva representació, immunitzada, però, contra els perills de tota tendència unilateral i rectilínia, mancada de control i de compressió.

La tendència egocèntrica de l'individualisme que essencialment necessita l'home per a viure dignament, com a ésser lliure i responsable davant de Déu, té entre altres una manifestació importantíssima en l'Amor. Però l'Amor no és solament un instint individual, com volen donar a entendre els partidaris i defensors de l'amor lliure. L'amor és també una funció social, una escola d'alta educació, un lligam d'essència religiosa, un acte o estat de conseqüències transcendents per a la col·lectivitat. En una paraula, l'Amor és la pedra angular de la Família, d'aquesta institució que és la cèl·lula i fonament de la societat humana. Vegeu, doncs, quina gran i alta significació té el segon lema dels Jocs Florals. Amb el sentit de l'Amor la nostra festa dona un oportú perllongament de sentit individualista a la idea central de Pàtria.

Examinem ara ràpidament la projecció que aquesta idea de Pàtria té en la banda de l'universalisme. En arribar a aquest punt ens trobem amb la impossibilitat de trobar un amor a la humanitat, un amor verament universal, compatible, en tots els

punts, i en tots els terrenys, amb l'amor a la pàtria. D'ençà del temps del romanticisme ha estat molt preconitzada la idea de la «Weltbürgertum», de la ciutadania del món. Positivament, però, tots els més conseqüents «Weltbürger», o ciutadans del món, si no volen mancar als deures estrictes que exigeix la fidelitat a la pàtria, no poden fer passar el seu amor a la humanitat universal més enllà de les fronteres d'un pur intel·lectualisme que té el seu camp d'acció en l'art, la literatura, la ciència i la filosofia. El patriotisme i la ciutadania del món són i seran sempre incompatibles en el terreny pragmàtic, en el camp de les realitats vives i concretes de la història humana. La ciutadania del món, per fortament que sigui sentida, és incapaç d'aturar una guerra o de concertar un tractat de pau o de comerç. És una pura idea, que sols adquireix formes embrionàries quan tracta d'encarrerar-se en el món del sentiment.

¿Caldrà, doncs, que l'home civilitzat renunciï a tota concreció sentimental d'aquest sentit universalista? Heus ací un problema de gran i viva actualitat; un problema que mentre no tingui solució, és i seguirà essent un gravíssim obstacle per a l'obra de la Societat de les Nacions.

El problema, però, ha tingut una solució, una solució que el món rebutja, però que és l'única possible. L'única fórmula per a convertir aquest platonisme del sentit universalista en la biologia d'un concret i viu i positiu sentiment humà, és projectar-lo o aixecar-lo en el pla del sentiment religiós. Fa més de dinou segles que Crist trobà aquesta solució al magne problema i aquesta és l'hora en que una gran part de la humanitat i dels seus directors no en vol saber res. La «Weltbürgertum», la ciutadania del món, no fou cap invenció del Romanticisme alemany, ni de la Revolució francesa, ni del Renaixement o de l'Humanisme italià. En forma d'amor i de caritat, que és la seva única forma viva, fou proclamada en el Sant Evangeli i ha estat predicada i glossada pels Apòstols, pels Sants Pares i els Doctors de l'Església. Tots els homes ens podem trobar units en aquesta abraçada fraternal que solament és possible en la zona sobrenatural del sentiment religiós. Tots els homes som germans perquè som fills del mateix Pare. Sense la paternitat de Déu la fraternitat humana és una gran i buida falòrnia. Sols la fe religiosa té aquest poder de fer-nos fills de Déu, «fills no nascuts de la sang ni de la voluntat de la carn, ni de la voluntat d'home, sinó del mateix Déu», com diu Sant Joan.

Aquest és el sentit i la significació del nostre tercer lema, Fides, que jo volia ex-

MAURICE QUENTIN DE LA TOUR

Pastel

(Museu de Saint-Quentin)

posar-vos en el meu discurs. La fe com a única concreció viva possible del sentit d'universalitat, de fraternitat humana que complementa la idea de Pàtria per l'extrem oposat al que representa la idea i el sentiment de l'Amor. El lema de la Fe ens diu a nosaltres que som cosmopolites, que som capacitats per a sentir una efectiva fraternitat universal, que som convençuts «ciutadans del món». El cristianisme en funció d'universalitat té un sol i únic nom: Catolicisme. La nostra fe catòlica sobrenaturalitzant la nostra vida ens aixeca efectivament per damunt de les fronteres de les pàtries de tots i ens fa ajuntar en una

abraçada universal en la qual sentim l'esgarrifança divina de l'amor d'un pare que ens abriga i ens escalfa, que ens guia i ens nodreix, que ens mira i ens escolta, que ens perdona i ens salva.

¿Com voleu, doncs, que mori una institució que xucla la saba vital d'una triada d'idees tan profundament humanes, tan intimament i harmoniosament entrelaçades, una triada que jo gosaria a dir que és un dels símbols més complets que pugem imaginar de la civilització humana?

Seguim, doncs, organitzant com sempre Jocs Florals per tot Catalunya segurs que fem obra de cultura i patriotisme.

EL MIRALL D'UN SEGLE

per Rafael Benet

Aquell contradictori segle divuitè donà l'admirable pintor retratista Maurice Quentin de la Tour (1704-1788). El seu retrat de la Pompadour, del Louvre, és una obra mestra en la qual l'artista ha arribat a l'entranya del caràcter del personatge. Però, on les qualitats de La Tour es mostren sense cap mena d'entrebanc és en el magnífic conjunt de més de vuitanta pastels que altra vegada es guarden a la ciutat de Saint-Quentin. Vaig tenir la sort de poder-los admirar al Louvre, quan foren restituïts pels alemanys. Saint-Quentin fou, com recorda tot hom, ocupat pels invasors i sofrí les horres i les destruccions de la gran guerra. Els alemanys s'emportaren a llur terra el tresor d'aquests pastels de La Tour, i un institut tingué cura de conservar-los i de valorar-los amb una publicació que aparegué l'any 1917.

Una vegada finida la guerra, foren, naturalment, reclamats per França; i, en ésser tornats, s'exposaren a París, en espera que el nou museu de la ciutat natal del pintor fos construït. Foren exhibits en unes sales de la galeria de la vora del Sena, al Louvre, i l'entrada era de pagament per ajudar, amb el que fos recollit, a la construcció de l'immo-ble que altra vegada havia d'aixoplugar-los a Saint-Quentin. Aquesta col·lecció de vuitanta-set pastels solament consta d'estudis per a les seves obres definitives; però és ací, precisament, on el segell personal del mestre es manifesta amb tota la seva força enesa-

dora. Testes vivents pels segles —si no fos la fragilitat del mitjà—. Llurs mirades resten, per sempre més, clavades a l'esperit que les ha conegudes.

Hom ha dit, de l'obra del més gran pastelista francès, que és el mirall d'un segle. És cert, però és un mirall fidel per la penetració del caràcter dels personatges d'una època, mes que per la reproducció superficial d'unes formes i maneres.

Quentin de la Tour està a cent llegües de la fràgil coqueteria de Boucher; és ja, pel seu esperit, segona meitat del divuitè i deixà en les seves obres tots els àcids corrosius de l'Enciclopèdia. La Tour fou un idòlatra de les idees de Rousseau; arribà a perdre el seny per elles.

Amb la pols sedosa i fràgil del pastel —pols d'ales de papallona— Quentin de la Tour arriba, amb un vigor desconegut, fins al moll del caràcter. Els ulls i els llavis parlen, i, sovint, sota la màscara encara perfumada, s'amaguen les idees del segle. Expressió, sentimentalisme refinat, naturalisme, també cinisme, hi ha en l'esperit dels seus retratats. Individualitat, sobretot.

La tècnica del pastel és una nova modalitat del divuitè. El pastel, com diu von Boehn, fou l'art del segle empolsat i la bella Rosalba Carriera el va passejar triomfalment de cort en cort, però la tècnica de la celebrada italiana, en mans de La Tour, pren una gravetat insospitada. Ell plasmà amb una

tècnica alada i fina, però amb força nova, el somrient escepticisme d'una generació que, com madame de la Verrue, «per a major seguretat, féu de la terra el seu paradís».

El tocat del pastel era convenientíssim per arribar a donar amb senzillesa els reflexos dels vestits de vellut i de seda. Els pintors del divuitè donaren una importància substancial a la reproducció del vestit i del pentinat, considerant que únicament l'home refinat és capaç de vestir amb elegància. Consideraven les robes, no solament com a part essencial, sinó, en molts casos —com diu també von Boehn—, el millor de l'home. Quentin de la Tour, sense negligir en els seus retrats la plasmació de les riques, te-les dels seus personatges, com a bon romàntic donava una importància central a les faccions de la faç dels seus retratats i retratades.

Ferò tota la psicologia dels seus retratats, si és intensíssima, no és mai brutal, i menys, encara, pedantesca. Es pels ulls que La Tour arriba fins als més recòndits secrets del caràcter humà. Les seves figures, si no són galants com les de Watteau, són suficientment perfumades per a poder passejar sense escàndol la seva íntima austeritat pels jardins rococo. Quentin de la Tour amaga, sota les fórmules del divuitè, un verí subtilíssim, que desconegueren els seus contemporanis, no solament el blede de Greuze, sinó també el realista desinteressat Chardin i l'atreuít Frago.

SOTA EL CEL TARDORAL

CATALUNYA, TERRA DE MOLTES BELLESES. — AL PLA, A LA MUNTANYA, A MARINA, PER TOTS ELS GUSTOS

per Lluís Bertran i Pijoan

Si haguéssiu de triar, pel vostre gust, la contrada de Catalunya que us abelleix més, quina triaríeu? L'època present es caracteritza per l'afició al turisme. Les grans aglomeracions urbanes són un factor que l'afavoreixen, i que la fan cada dia més necessària. Per altra banda, ¿no és, potser, la tardor, el temps més bonic per a les sortides? En aquestes circumstàncies, pot ésser interessant de donar a conèixer gustos i opinions pertocant les diferents contrades de Catalunya. Hem fet un petit assaig entre persones de professions i situacions diverses, a les quals sotmetérem unes preguntes, poques, invitant-les a revelar-nos llurs preferències. Vegeu-les a continuació.

Francesc de P. Maspons i Anglèsell, barceloní. Heus ací les tres contrades (una per cada concepte: muntanya, pla, marina) que ell s'estima més: el Pallars sobirà, per ésser aquella en què té més grandiositat la naturalesa; la Costa Brava; el Pla d'Olot, a l'estiu; a l'hivern, el Camp de Tarragona. El reconeixement espiritual fa, però, posar a la capdavantera la vall del Ripollès, per ésser el bressol de la Nacionalitat i el primer fogar de cultura nostrada. El Camp de Tarragona, per on va venir-nos l'esperit de cristiana llibertat i l'empelt romà. I la Costa de Llevant (el Maresme), que a l'edat moderna va refer, amb la seva marina i els seus tallers, fàbriques i drassanes, la nostra puixança.

Gonçal de Reparaz, fill. Les tres contrades que m'agraden més? A la muntanya, les altes valls del Ter i del Freser —principalment aquesta darrera—. Al pla, potser no hi ha regió més pintoresca que la Plana de Vic. A la marina, ¿caldrà dir que la Costa Brava, amb les seves aigües blaves i les seves cales transparents? I com que les meves preferències —afegeix— van a aquelles regions en què es fa el maridatge del mar i la muntanya, en definitiva, de tot Catalunya, la regió que més m'agrada és aquella Costa incomparable.

Josep M. Guilerà, barceloní. Ens digué: De la muntanya, em decanto per l'Alt Pallars. De la marina, no cal dir que voto per la Costa Brava, des de Port de la Selva a Lloret i Blanes. Del pla, no m'acabo de decidir: el Vallès, la Plana de Vic, la comarca d'Olot i la Cerdanya em tempten.

El Pallars, almenys la part compresa entre Espot, Caldes de Bohí i la Vall d'Aran és, al meu judici, la regió més ben arrodonida que hi ha en tot el Pireneu. Dins ella els cims, les valls, els boscos i els estanys, tot el conjunt és tan ben combinat i just de proporcions i colors que en resulta una meravella natural. Altres trossos del Pireneu tenen cims més alts i plens de cingles i geleres; però és que al Pallars, encara que cap cim no passi dels 3.000 metres, en canvi presenten uns panorames de primer ordre, i les belleses de la muntanya les trobeu repartides pertot arreu. Després d'haver voltat una mica per arreu, mantinc la impressió que les valls de Sant Maurici i de Sant Nicolau són suficients per acreditar tota una contrada.

La Costa Brava és un altre encert que hem trobat a casa, si bé, com l'anterior, encara ningú no s'ha pres la molèstia de fer-la visitable decorosament.

Segueixo creient que la manera més enraonada d'anar al Pallars i a la Costa Brava és emportant-se la tenda de campanya.

Quant a les planes, a mi m'agraden una mica reduïdes que tinguin neces-

sàriament un cinyell de muntanyes a l'entorn. M'abellix de contemplar una plana de dalt estant d'un cim proper, i molt millor si hi ha una ermita o santuari. Després m'agrada mirar el cim des de la plana. Olot, a més d'aquestes qualitats, té el seu paisatge que és una cosa que engresca i davant d'ell senti, més que enlloc, de no ésser pintor. Com hi deuen disfrutar allí els artistes de debò!

Trobo que totes les contrades tenen sempre un aspecte agradable, que desvetlla la simpatia, i el fer una selecció és cosa molt embolicada, i depèn del

que és difícil d'assenyalar preferències. I té raó. Tothes les contrades de Catalunya, afirma, són delicioses; ja ho digué el poeta, justament en constatar que Déu hi degué passar en primavera. Per aquesta raó no sabria pas dir per què l'estimo tant, ni voldria tampoc que una en fos més que una altra. Amb tot, afegeix, doneu-me muntanya alegre. El pla no m'és massa plaent, ni és prou gran que no el pugui dominar d'una mirada, enrondat de muntanyes que li treguin monòtonia. Quant a la mar, només que sigui la mar nostra ja és agradable;

també la plana del Camp i sentiria ben a prop la flaire de les muntanyes de Serra la Llena i Prades.

Josep M. Blanc i Romeu, barceloní. Les tres contrades que l'abellixen més, per muntanya, pla i marina, són Pallars, Camp de Tarragona i Costa Brava. I si, d'aquestes tres, hagués de decantar-se només per una, escolliria el Pallars, per la grandiositat de les seves muntanyes i la placidesa dels seus llacs, que enlairen l'esperit.

Joan Ruiz i Porta. L'enyorat i malaguanyat tarragoní, abans de traspasar, ens deixà el testament de les seves preferències, en els termes següents: De les regions de muntanya, triaria el Pallars, per la seva grandiositat, pel ressò de les seves tradicions i llegendes i pels seus records històrics. De les regions del pla, triaria el Vallès, del qual és dit que «com el Vallès no hi ha res». De les de marina, triaria la Costa Brava: Sant Feliu, Tossa, Santa Cristina. Finalment, si havia de decidir-se encara per una d'aquestes tres, escolliria la Costa Brava.

El canonge Collell. Tanquem aquesta ràpida visió de preferències amb les manifestacions que ens féu el gran canonge Collell, coneixedor de totes les terres de Catalunya; les havia corregudes d'un cap a l'altre en missió de predicador de les coses divines i humanes. Mort ja el canonge, el seu testimoni, en ésser publicat, donarà una nota ben explícita de l'humor d'aquell brau vigatà, als seus vuitanta anys.

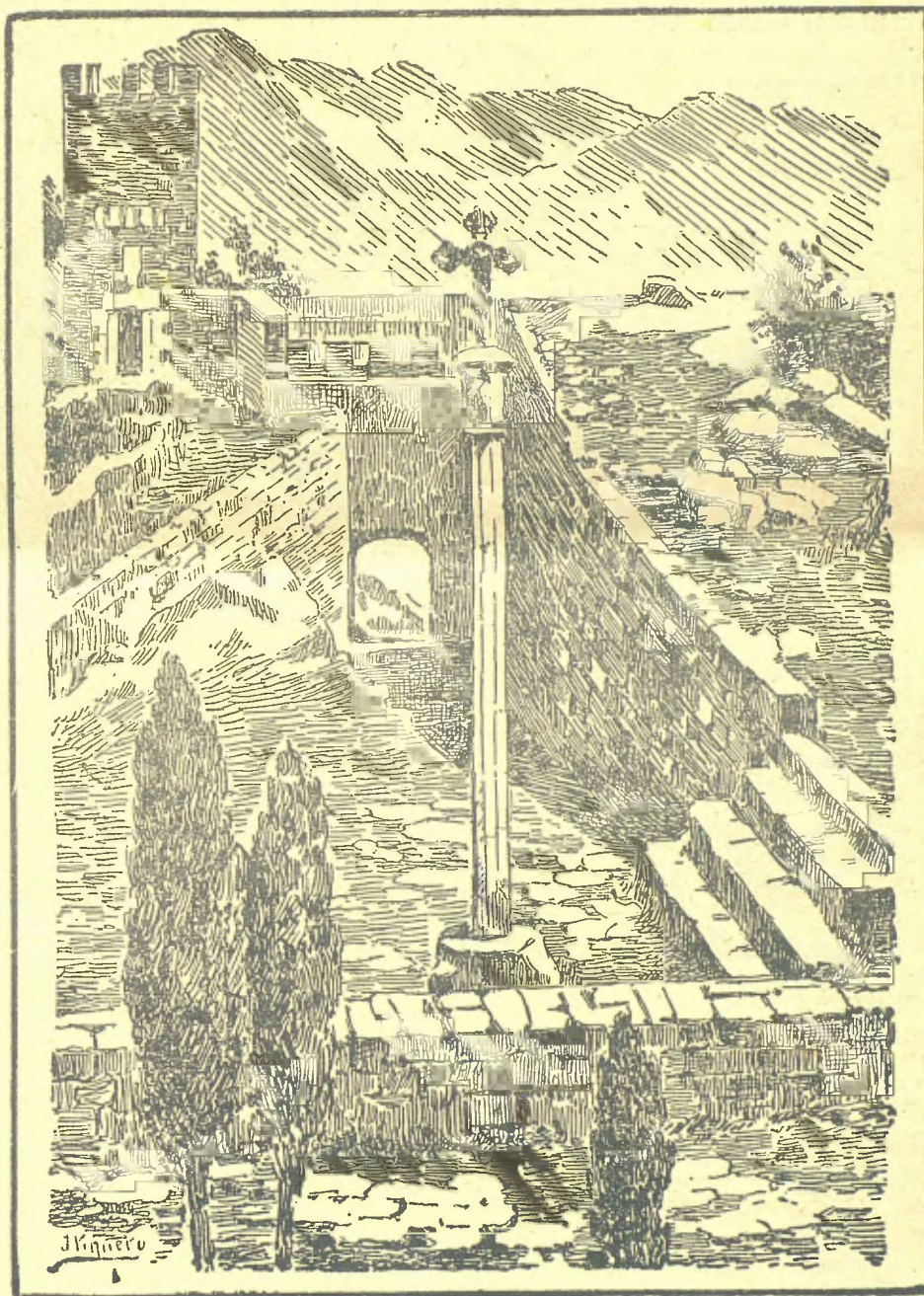
Per a respondre, ens diu, breument a la vostra enquesta, us citaré uns versos que són fets d'anys ha:

Si haguéssis de tornà a néixer
i t'ho dessin a triar,
quina mare? —La mateixa.
I quin lloc? —Allà on só nat,
Quan jo sento algú que diu:
«a mi tot el món m'és pàtria»,
penso: això fa de bon dir
posat a l'escon de casa.

I ja em guardaré de particularitzar quines són les comarques que més em plauen; perquè, com que tinc recorreguda i ben reconeguda la terra catalana, sempre em só trobat bé a muntanya, com al pla, com a la marina, i en totes he sentit allò que en diuen l'«agre del terror», que és una dolçor tota espiritual, que sempre m'ha refet el cor i donat coratge per a treballar de ferm en l'obra del nostre Renaixement. Si, de les meves observacions ètniques, en fes un llibre, tot ho podria encabir en una frase que ja va dir un príncep:

Platzmi 'l cavalier francès
e la donna catalana...

Tot allò que he pogut veure i estudiar a la nostra terra, des del mar als Pireneus, prenent el pols i sentint els batecs de la gent en el temple i fora del temple, m'ha ensenyat que «El millor de Catalunya és la Dona catalana».

Entre les moltes belleses de Catalunya, exceHeix Escornalbou, que reuneix un nombre considerable d'atractius, del millor que hi ha a casa nostra. Els qui ho coneixen, ho posen en el capítol primer de llurs preferències. Al cim d'Escornalbou hi ha el gran santuari castell, devastat aleshores de la crema dels convents, l'any 1835, i restaurat per la munificència del senyor Eduard Toda.

temperament de cadascú i també molt de les afinitats excursionistes o turistes de la gent.

Com he indicat abans, les contrades que al meu modest judici ofereixen major interès quant a visió del paisatge, són sovint aquelles més mancades de facilitats per a poder anar-hi tothom.

Amb tot i conèixer bé —acaba dient— totes aquestes incomoditats o potser aquesta necessitat d'adaptar-se a una vida rural, deixeu-me decantar per un tros de Pireneu i si és el Pallars encara millor.

Antoni Bergós, de Lleida. Troba

crec, però, que en un recó isolat d'una valleta de les de Garraf deu fer més de bon veure... Tots els pobles i ciutats, els tinc per propis; però recordo la impressió que em féu la visita a Castellersol, després de deixar la Plana de Vic. Crec que Castellersol és el poble al qual Catalunya deurà més reconeixement. Cal pensar un moment tan sols la gent que hi ha nascut. La pagesia d'aquella contrada deu ésser amarada d'un pairalisme més masclé i ponderat.

Si em feien triar —acaba dient— aniria a viure a Tarragona, perquè de l'una banda tindria la mar, veuria

L'Actualitat Gràfica Mundial

Una nova secció del Canal Albert

El rei i la reina dels belgues acaben d'inaugurar la secció Lanaye-Briegden del Canal Albert. — El rei Leopold III i la reina Astrid durant la inauguració

Una gran cursa

A París s'ha celebrat una gran cursa automobilística, en la qual han pres part únicament infants amb automòbils miniatura

Un incendi a «Le Journal» de París

L'incendi es declarà a la sala de sota les rotatives de «Le Journal». Fou violent i es propagà amb tanta de rapidesa, que el personal de les màquines hagué d'abandonar corrents els locals. Gràcies als esforços dels bombers el foc pogué ésser sufocat vers mitja nit.—Els bombers, amb les seves mànegues d'aspiració, davant l'entrada del periòdic (Express Foto)

La Cursa Anglaterra-Austràlia

John H. Wright, un dels concursants del gran raid Anglaterra-Austràlia, abandona l'aeròdrom de Suffolk en el moment d'iniciar aquesta gran cursa aèria

Circ e nuna capital

El Circ es manté fidel a les seves tradicions. Recentment els berlinsos han pogut admirar pels carrers de la seva ciutat, els treballs dels artistes d'un circ ambulat instal·lat a la capital d'Alemanya

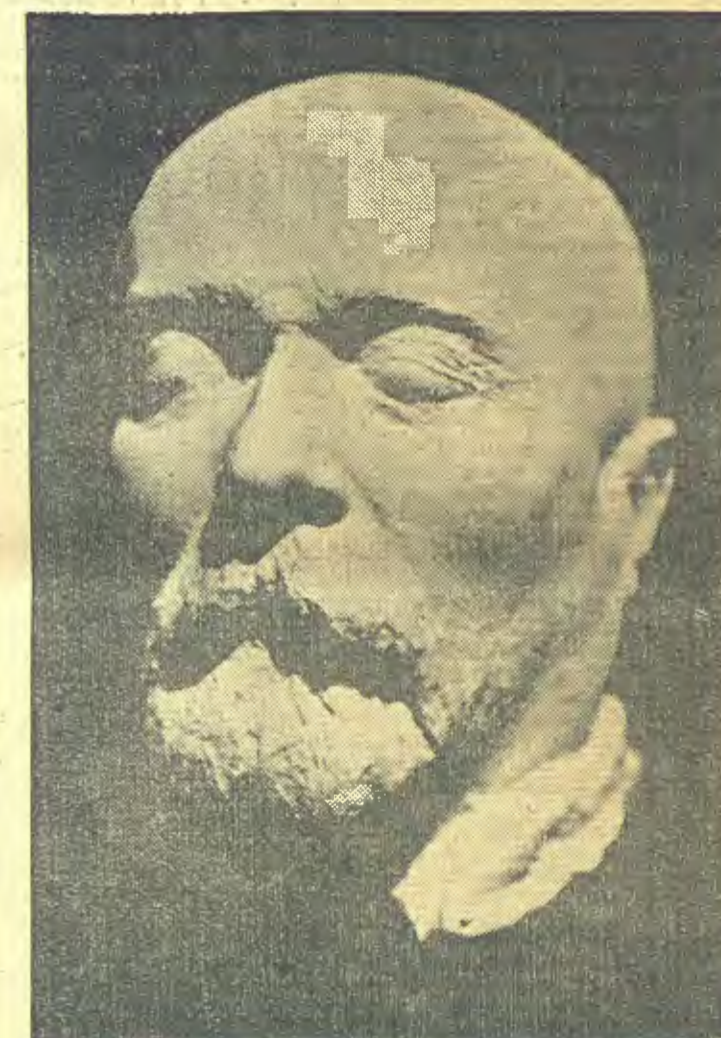
Delmotte bat un record aeri de velocitat

L'aviador francès Raymond Delmotte acaba de batre, a Istres, el rècord de França de «Velocitat pura», a una mitjana horària de 480 quilòmetres per hora; rècord que ostentava el malaguanyat aviador Bonnet amb 448,171 per hora. Delmotte ajustant el seu paracaigudes abans d'emprendre el seu esplèndid vol

L'elecció de «Mlle. París» 1935

Han començat, a la Sala Pleyel de París, les eliminatòries per al títol de «Mlle. París». Les candidates es preparen cuidadosament els rostres abans d'exposar-los a la consideració severa del Jurat (Express Foto)

El tràgic atemptat de Marsella

El mascaró de M. Barthou, víctima de l'atemptat de Marsella

Provant la fortuna

Un sistema que s'empra a Grècia per a vendre números de la rifa que organitza la ciutat d'Atenes

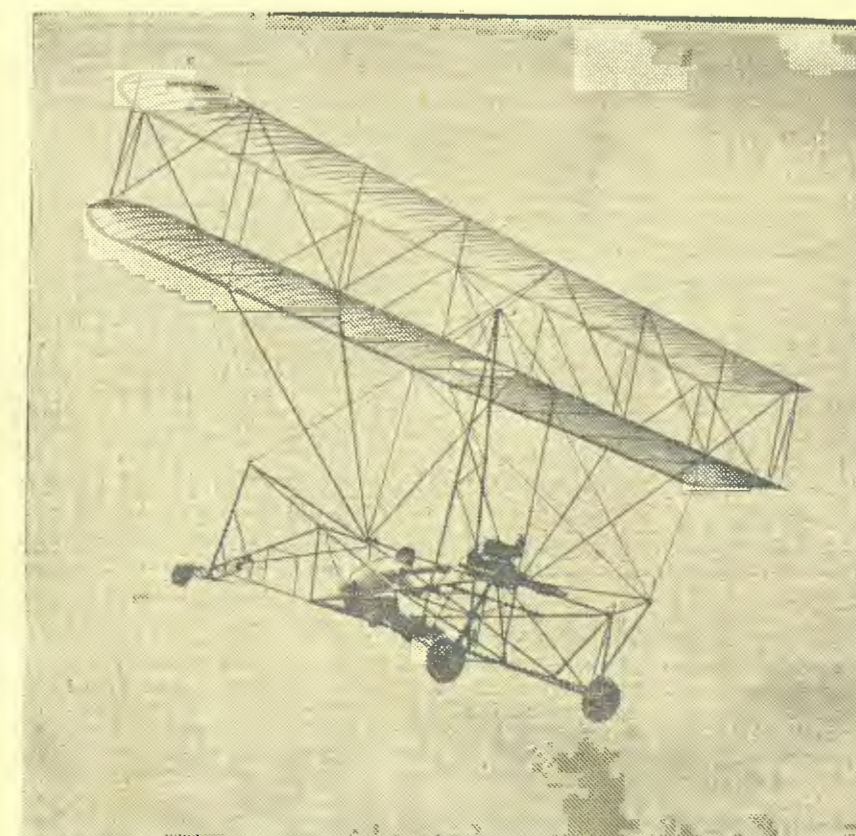
Els infants dels esquimals

L'ambaixadora dels Estats Units a Dinamarca ha realitzat un viatge per Groenlàndia i s'ha fet fotografiar enmig dels fills dels esquimals

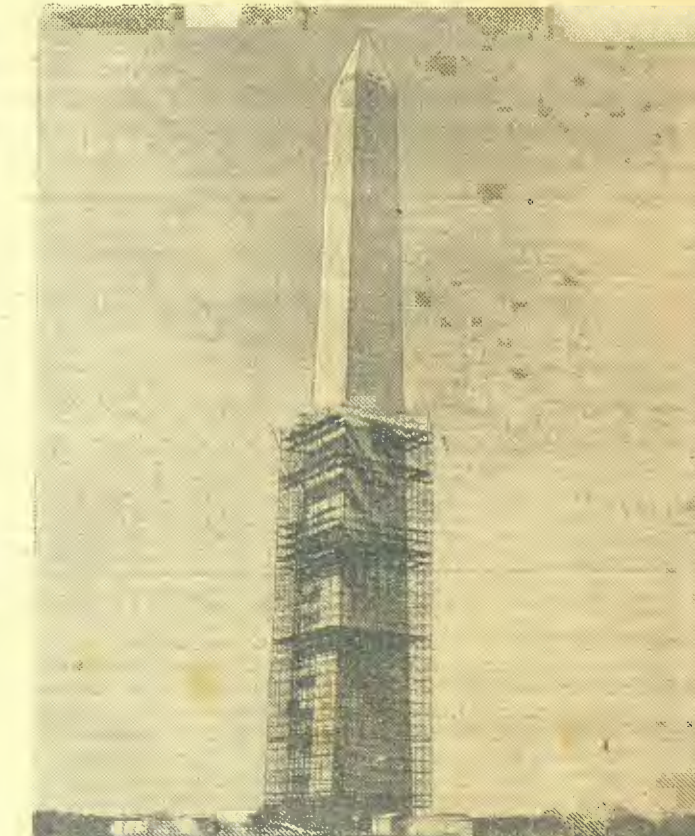
La verema a Itàlia

A Itàlia, quan la verema es presenta esplèndida, s'organitzen unes grans festes per a celebrar l'èxit. Heus ací dos tipus músics que prenen part en aquestes festes

Novetats en avions

A Amèrica s'han realitzat proves amb aquest nou tipus d'avió, que a un mínim de pes s'uneix el mínim de maquinària

El monument a Washington

El monument que a Washington existeix dedicat al primer President dels Estats Units, ha estat objecte d'una reparació

Maria Chapdelaine

per Louis Hémon

(Continuació)

la qual hom servia, a l'estiu, els blauets i els gers salvatges els dies de cerimònia.

El canelobre de metall lluita, el vidre de la copa espurnejava a la llum, que només il·luminava, feblement, la cara de la morta. Havia pres aquesta cara una pallidesa singular, refinada, de dona de ciutat, efecte dels dies de malaltia o del fred definitiu dels cadàvers. El vell Chapdelaine i els seus fills, de primer se n'havien estranyat una mica, veient-hi de seguida una metamorfosi augusta i que assenyala-va com la mort l'havia elevada per damunt d'ells.

Efrem Surprenant va mirar una estona, després va agenollar-se. De primer va mormolar només paraules confuses d'oració; però quan Maria i Tit Bé van anar a agenollar-se també a vora seu, va treure's de la butxaca el rosari de grossos grans i va començar a recitar-lo a mitja veu.

Quan va haver acabat, va anar a asseure's en una cadira, prop de la taula, i va estar-se silenciós un quant temps, movent de vegades el cap amb un aire trist, com cal fer en una casa on hi ha dol, i també perquè estava sincerament apesarat.

— Es una gran pèrdua — va fer a la fi. — Estaves ben aparellat de dona, Samuel; ningú no pot dir res en contrari. Estaves ben aparellat de dona, ben cert!

Després va callar altre cop, cercà, sense trobar-ne, paraules de consol, i va acabar per parlar d'altra cosa.

— El temps és dolç al vespre; «mullarà» aviat. Tothom diu que la primavera vindrà d'hora.

Per al pagesos, tot el que es relaciona amb la terra que els nodreix, i amb les estacions que l'una després de l'altra adormissen i desvetllen la terra, és tan important que hom en pot parlar àdhuc al costat de la mort, sense profanació. Tots van dirigir instintivament llur esguard cap a la petita finestra quadrada; però la nit era fosca i poc que podien veure res.

Efrem Surprenant va fer novament l'elogi de la morta.

— En tota la parròquia no hi havia dona més valenta ni més capaç que ella. Acollidora, a més a més, i amb quins bells compliments rebia els visitants! A les parròquies antigues i fins a les ciutats per on passa el carril no se n'haurien trobades gaires que valguessin com ella. Sí, estaves ben aparellat de dona, ben cert...

Aviat va alçar-se i sortí amb un aire entristit.

En el llarg silenci que va seguir, el vell Chapdelaine va deixar caure a poc a poc el cap sobre el pit i va semblar endormiscar-se. Maria alçà la veu, tement un sacrilegi.

— No us adormiu, pare.

— No... No...
Va redreçar-se a la cadira i va quadrar les espatlles; però com que els ulls se li tancaven a despit seu, va alçar-se aviat.

— Direm un altre rosari — va fer.

S'agenollaren vora el llit on reposava la morta i van passar un rosari enter. Quan van aixecar-se, van sentir la pluja que fuetjava els vidres i les posts del sostre. Era la primera pluja primaveral, i anunciava la deslliurança, l'acabament de l'hivern, la terra ressortint aviat, els rius reprenent llur feliç camí, el món metamorfosat ja una altra vegada com una bella criatura deslliurada d'un malefici sota el cop de vareta miraculosa... Però no gosaven alegrarse'n, en aquesta casa on pesava la mort, i veritablement no sentiren gairebé cap alegria, perquè llur pena era profunda i sincera.

Van obrir la finestra i van as-

passar angúnies; però dones que vagin a la feina tan enteses i amb tan bon humor com va fer-ho ella en aquells temps, no n'hi ha gaires, Maria.

Maria mormolà:
— Ho sé, pare, ho sé bé.
I va eixugar-se els ulls, que el cor se li fonia.

— Quan vàrem prendre la nostra primera terra, a Normandin, teniem dues vaques i no massa pasturatge, car tot aquell tros encara era un bosc dempeus i difícil de fer. Vaig agafar la meva dextra i després li vaig dir: «Et faré terra, Laura!» i del matí al vespre, destraleja que destraleja, sense tornar a casa sinó per a dinar; i tot aquest temps feia la feina de casa, cuidava el bestiar, posava les

de la feixa. No era pas treball de dona, aquest, i jo li havia dit prou que ho deixés per a mi; però cada vegada s'havia posat a cridar: «No et cuidis d'això, tu... No et cuidis de res... Fes-me terra.» I ella reia per encoratjar-me, però jo m'adonava que havia patit, i que estava ullerosa de fatiga. Aleshores, agafava la meva dextra i me n'anava al bosc, i els cops que donava als bedolls eren tan forts, que feien saltar trossos com el puny, i m'anava dient que tenia una dona com cap d'altra, i que si el Bon Déu em guardava la meua salut li faria una bella terra... —

La pluja espetegava remisament a la teulada; de vegades un cop de vent venia a fuetjar la finestra amb gotes pesants que s'escolaven

dolentes. Un home de Mistassini que baixava el riu en bot s'havia aturat vora casa i ens havia dit: «Tingueu compte amb els moltons, que els ossos van venir la setmana passada, prop de les cases, a matar una vedella.» Llavors la mare i jo vàrem anar aquella tarda a voltar la prada, per fer entrar els moltons al clos, a la nit, que els ossos no se'ls mengessin. Jo anava per un costat i ella per l'altre, perquè els moltons s'esgarriaven entre els verns. Era en fer-se fosc, i tot d'una sento Laura que crida: «Ah, els maleïts!» Hi havia bèsties que remugaven en la brossa i era fàcil de veure que poc eren moltons, perquè en els boscos, cap al vespre, els moltons, són taques blanques. Llavors em vaig posar a córrer tant com vaig poder, amb la dextra a la mà. La teua mare m'ho va contar més tard, quan érem de tornada a casa: ella havia vist un moltó ajegut a terra mort, i dos ossos a punt de menjar-se'l. Això colpeix un bon home, gens espantadís, i li fa plantar cara als ossos en setembre, àdhuc amb un fusell; i quan és una dona, sense res a la mà, el millor que pot fer és escapar-se i ningú no té res a dir. Però la mare va replegar una fusta de terra i va córrer de dret cap als ossos, cridant-los: «Els nostres bonics moltons grassos!... Fugiu, grans lladregots, o us faré mal!» Jo vaig arribar galopant tant com podia a través de les soques; però quan la vaig atrapar, els ossos s'havien fet escàpols, bosc endins, sense dir res, tot llastimosos, perquè ella els havia espantat com cal.

Maria escoltava, aguantant l'alè, i es preguntava si veritablement era la seva mare la que havia fet això, la seva mare que ella havia conegut sempre dolça i pacient, i que no havia donat mai cap surra a Telesfor sense asseure-se'l de seguida als genolls per aconsolar-lo, plorant amb ell i dient que de pegar un infant n'hi ha per trencar el cor.

El curt aiguat de la primavera ja havia acabat; la lluna apareixia darrera els núvols, com una cara curiosa que vingués a veure la neu hivernenca que romania després d'aquesta primera pluja. La terra tenia sempre una blancor uniforme; el silenci profund de la nit anunciava que encara passarien força dies abans de sentir-se el tro llunyà de les grans cascades; per la tèbia brisa xiuxiejava encoratjaments i promences.

Samuel Chapdelaine va callar una estona, amb el cap inclinat, les mans sobre els genolls, recordant el passat i els anys feixucs, plens, amb tot, d'esperança. Quan va tornar a parlar ho va fer amb una veu titubejant, amb una mena d'humilitat malencònica.

— A Normandin, i a Mistassini, i als altres llocs per on hem passat, vaig treballar força, sempre;

(Seguirà)

Tomàs Garcès, traductor

PRAT, dibuixant

Després tornà a parlar esguardant fixament a Maria

seure's altre cop, parant l'orella a l'espetec de les gotes sobre la teulada. Maria veïe que el seu pare havia girat el cap i s'estava immòbil; va creure que el seu habitual ensopiment del vespre el prendria una vegada més. Però al mateix moment que anava a despertar-lo amb una paraula, va ésser ell qui sospirà i es posà a parlar.

— Efrem Surprenant ha dit la veritat — exclamà. — La teua mare era una bona dona, Maria, una dona com cap altra.

Maria va fer «sí» amb el cap, apretant els llavis.

— Coratjosa i bona consellera, ho ha estat mentre ha viscut, però va ésser-ho sobretot al començament, just després de casar-nos, i una mica més tard, quan Esdras i tu encara éreu joves, quan ella va mostrar-se més singular. La dona d'un petit camperol ja s'espera

cledes en ordre, netejava l'estable, afanyant-se sense aturar-se, i tres o quatre cops al dia sortia davant de la porta i estava una estona mirant-me allà baix, a la llinda del bosc, on m'escarrassava amb totes les meves forces sobre els pivets i els bedolls, per fer-li terra. I després, vet aquí que a juliol el posà a eixugar-se; les vaques no

tindien aigua per a llur set i quasi van aturar-se da donar llet. Llavors, mentre jo era al bosc, la mare es posà a fer viatges al riu, amb un perol a cada mà, pujant vuit i deu cops seguits amb els seus perols plens, els peus en l'arena escoladissa, fins que havia acabat d'emplenar un quart, i quan el quart era ple, el posava dalt d'un carretó i se n'anava a buidar-lo a la gran tina que hi havia en el clos de les vaques, a més de tres

centes passes de la casa, al peu

de seguida, com llàgrimes lentes, sobre el vidre. Unes quantes hores més de pluja i apareixeria la terra, formant-se rierols a tots els rostos; uns quants dies després se sentirien de bell nou els saltants d'aigua...

— Quan vàrem prendre una altra terra dalt de Mistassini — continuà Samuel Chapdelaine, — va ésser el mateix: treball dur i patiment, tant per a ella com per a mi; però sempre valenta i de bon humor... Allà érem en ple bosc; però com que hi havia claps de pastura entre les roques, ens vàrem posar a criar moltons. Una tarda...

Va callar encara una estona; després tornà a parlar esguardant fixament Maria, com si volgués fer-li entendre bé el que anava a dir.

— Era al setembre; el temps que totes les bèsties del bosc es tornen

LES GESTES DE FRUCTUS COELIS

97

98

99

100

101

Fructus Coelis anà a visitar la fada Blancaflor per a explicar-li tot el que passava. Aquesta també cregué arribat el moment que la mica de desgràcia i les contrarietats, predites en la visita que els féu en néixer Robustia i Clara, acabessin en bé de tothom. Així fou que, posant-se d'acord tots ple-gats,

van enviar el cavall màgic amb Fructus Coelis muntat perquè salvés els captius. Victòria i Parifila eren una mica més vells, Papanatus era el que més s'havia ressentit del temps passat, i els dos nens eren ja dos jovescells que feien goig de veure. En arribar Fructus Coelis, el van reconèixer tot seguit, i va tenir gran èxit la proposta.

Per fi resolgueren la manera d'evadir-se. Tenien un cistell molt gran, en el qual posaven les provisions que de tant en tant feien sortir de les tovalles màgiques que d'any en any alimentaven, car poc es recordaven d'ells els "venerables" que els feren presoners, i, ficant-se tots dins el cistell lligat sota la sella del cavall, Fructus Coelis muntà al damunt i, com si anessin en globus, creuaren l'espai i arribaren al palau de l'ex rei, a Petulàndia.

El Bon Bruixot parlà després amb Victòria i, presentant-li Fructus Coelis, l'assabentà que aquell noi, al qual tant devia, era precisament aquell infantó que ell estultament llançà anys enrera al riu. Victòria estava com qui veu visions: "Qui hauria pensat tal cosa!" Estava penedit...

... i en un moment de generositat (que el Bon Bruixot esperava) caigué als peus de Fructus Coelis demanant-li perdó. El nostre heroi l'aixecà tot seguit dient-li que de tot cor el perdonava. Així fou com el Bon Bruixot triomfava per moments i imposava el bé damunt el mal.

LA NOVA CROADA DELS INFANTS

PER HENRY BORDEAUX

(Continuació)

— No és pas Déu qui ha de pagar-m'ho, sinó tu mateix, minyó, en diners o en bitllets.

— No tenim cap cèntim.

— Bona nit, dones, i fugiu. — No sou res més que uns captaires. I es posa el tovalló sota el braç, i entra dignament a l'hotel. Joan Baptista i Caterina que esperaven menjar, arrenquen el plor.

Anneta creu en Filibert i Filibert creu en Déu.

— Senyor, senyor, — demana a un xofer que passa i que ostenta una cara vermella i un cigar —: no hi ha monjos aquí?

— Suposo que van expulsar-los, — replica el xofer.

— Un turista que ha sentit la pregunta la contesta:

— Abans n'hi havia i acollien els viatgers. Els viatgers eren sagrats. Si arribaven morts de fred, encenien un gran foc. Si tenien gana, si tenien set, els acompanyaven al refectori. I després que havien menjat i begut segons llurs necessitats, els oferien un matalàs i mantes ben calentes. I tot això de franc, per ordre de l'Emperador.

Joan Baptista i Caterina i també la petita Anneta, que tots tres tenen gana i set, obriran la boca en sentir aquestes paraules tan eloqüents. Entretant el turista afegeix:

— Això era abans. Avui no hi ha monjos aquí.

Aleshores Filibert se sent descoratjat. Ja no donen beure, ja no donen menjar, ja no us deixen dormir.

I Anneta, molt manyaga, xiuxiueja al seu germà a cau d'orella:

— Fes un miracle, Filibert. Ara és l'hora, t'ho juro.

Filibert, d'un gest, l'aparta com una dona sense fe, i continua la seva enquesta:

— Però si hi ha una capella, bé deu haver-hi un capellà.

La lògica ho exigiria.

— Efectivament un clergue diu missa els diumenges pels soldats, els pastors i els que passen la collada.

— Voldriem veure'l.

— Demaneu-lo a l'església.

Un monjo veu els oïre la porta i, recelós, els examina abans de deixar-los entrar. Però llur talla és tan petita que es tranquil·litza de seguida.

— Què voldria aquesta quitxalla?

— Venim de lluny, reverend, i no hem pas acabat encara el nostre camí. Doneu-nos uns llits per dormir.

El monjo no es molesta per aquesta petició indiscreta.

— Només tinc un llit, amics meus, i soc massa vell per oferir-vos-el. Però on aneu, doncs, tan lluny?

— A Roma, a veure el Papa. Demà hi arribarem.

— Amb les vostres cames? Són massa curtes.

— Amb les nostres cames naturalment.

Veure el Papa! El monjo somriu d'aquesta fantasia infantil.

— No aneu tan lluny, amics

meus. El Papa ha vingut aquí i us ensenyaré la seva cambra. És un peregrinatge més que suficient. Després d'això, tornareu a casa vostra.

— Ens agradarà molt de veure la cambra del Papa. Però no tornarem a casa fins que ens hagi beneït.

Surten tots cinc junts, els quatre croats i el pastor. Davant l'hotel, hi ha un banc que està exposat al sol. El sol no l'escalfa, però l'ha escalfat durant tot el dia. Joan Baptista està tan cansat que s'hi asseu i s'hi adorm — ambdues coses alhora. Caterina es queda amb ella. Caterina vetlla per ell. Anneta, al costat del petit, senyala un lloc en el banc, però Filibert ja s'és allunyat. Ella no abandona

punement, com si es trobessin al seu costat, d'un emperador i d'un papa. Anneta no arriba a veure res més que una cambra molt gran i quadrada, amb sillons de velluts i un gran llit al mig que els podrien oferir molt bé, ja que està lliure: acostant-se una mica, els quatre croats hi cabrien d'allò més bé, dos al cap i dos als peus, i si les cames es barreessin ja es separarien al matí. Que un emperador i un papa hi dormissin un després de l'altre, no és gens estrany, el llit és llarg, el llit és ample, pot contenir folgadamente els més grans personatges.

Dos turistes, una senyora i un senyor, han assistit a la visita i s'han aprofitat dels comentaris. La senyo-

— Dintre una hora o dues el més tard la nit us podria sorprendre. On viuen els vostres pares?

— Els nostres pares viuen a Avrieux, Avrieux prop de Modane, però nosaltres no hi anem pas.

El senyor afixa les orelles i escolta la conversa. Després diu:

— Aquesta nit no poden tornar a Avrieux, llevat que me'ls emporti amb el meu auto a Turín. Allà trobaran el tren per tornar a Modane; els compraré els bitllets i confiaré llur sort al revisor del ràpid.

— Que Déu us beneixi — diu el pastor.

— De Modane a Avrieux, hi ha molta distància?

— Una hora o una mica més,

— Per tu serien una diversió. Els mals de cap són per les dones.

— Més en passes per aquest gosset ridícul.

— Oh! no l'insultis!

Aquesta discussió conjugal perillava enverinar-se. No obstant en el transcurs de la conversa ni l'un ni l'altra no han aixecat el to de la veu: són gent de la millor societat. Cert que avui dia totes les capes socials són grolleres, i la suprema educació — un moralista ho ha dit, — és la delicadesa de cor. La senyora s'inclina vers el seu gos, i el senyor parla amb Filibert.

— ¿Vols venir fins a Turín, en el nostre auto?

— Turín, és a prop de Roma?

— Sí més no és en el camí que hi porta.

— Així ho accepto, — diu Filibert. — M'acompanyarà la meua germana Anneta, i Caterina i el petit Joan Baptista.

— Sou massa colla. En fi, ens acostarem. On són? Només en veig un. Aquesta noieta d'aquí.

— Aquesta és Anneta. Els altres no són lluny. S'han adormit damunt el banc.

— Doncs, anem a despertar-los. Necessitem dues hores bones de Mont-Cenis a Turín. Les voltes de la baixada imposen molta atenció.

Surten junts. El banc és allà, en evidència, però no hi seu ningú.

— Caterina — crida Filibert. I Anneta crida: — Joan Baptista! No els contesta cap veu.

— Ells també — murmura el cap de colla.

Els últims del seu gran exercit també han reculat com els altres. Només li quedaven acompanyats dos que el seguien fidelment, amb la seva germaneta que creu en ell com en Déu. S'asseu en el banc buit i es posa a plorar. Filibert, tan feble ets? Els capitans no ploren mai. És veritat, podria contestar, però jo sóc un capità de deu anys.

— Han marxat, — plora Anneta. — Vols que ens en tornem també nosaltres?

Ella ho diu amb el propòsit de consolar-lo, però encara l'irrita més. Els homes no són tolerants, tampoc no ho són les dones ni les criatures.

— Si vols pots tornar a casa. Jo, marxaré tot sol.

Anneta sospira:

— ¿No saps que t'estimo i que et seguiré pertot?

La senyora s'impacienta. En el fons del cotxe arranja les mantes i se'n posa una de molt gran damunt els genolls i una de petita damunt Mirette a fi de protegir-la, sigui contra la frescor de la nit, sigui, tal vegada, contra els insectes.

— Veig que els teus amics han marxat. Pugeu o no, vosaltres? Bé, doncs, asseieu-vos dins, damunt

— Els vostres companys han marxat. Pugeu vosaltres, digué el cavaller.

Filibert, i Filibert mai no està cansat.

— Aquí tenim la cambra del Papa, — explica el pastor en obrir la porta, i la porta s'obre damunt el passat. — Aquí tenim la cambra on Pius VII descansà quan en la seva cadira de posta travessà el Mont-Cenis per anar a consagrar l'Emperador.

— Per anar a consagrar l'Emperador? — interroga Filibert, meravellat d'aquesta explicació.

— Amb l'ajuda de Bonaparte, — continua de seguida el monjo, — havia donat a França la concòrdia interior tornant les esglésies a Déu.

— Però, que no era presoner?

— Va ésser-ho, però molt més tard, a Fontainebleau, amic meu.

Filibert no ho comprèn bé, però el seu cor bateja en el seu pit amb un moviment precipitat, perquè es dona compte que pren contacte amb la vida pretèrita, amb la vida eterna. Hom no sent pas parlar im-

— diu Anneta que pensa en la tornada.

— Podran ésser-hi aquest vespre, si la nit no els espanta. Es la seva terra i per la carretera trobaran algun conegut. Han passat per sobre la muntanya, ara hi passaran per sota.

I, decantant-se vers la seva companya, li pregunta en veu baixa:

— T'agrada la meua idea?

— No gens. Aquestes criatures segurament deuen anar carregades de puces o tal vegada de polls. Segurament els encomanaran a Mirette que no en té cap i que les meves criades renten cada dia amb perfums.

I en senyal de protesta besa el gosset adorat. El senyor la mira amb una certa ira que felíçment sap dominar.

— De tota manera me'ls emportaré. M'agrada veure'm voltat de criatures. No en tenim cap i en tinc una gran recança.

— I ara, amics meus, — diu el monjo amb un somriure. — torneu a casa vostra ben de pressa.

— I ara, amics meus, — diu el monjo amb un somriure. — torneu a casa vostra ben de pressa.

— I ara, amics meus, — diu el monjo amb un somriure. — torneu a casa vostra ben de pressa.

— I ara, amics meus, — diu el monjo amb un somriure. — torneu a casa vostra ben de pressa.

— I ara, amics meus, — diu el monjo amb un somriure. — torneu a casa vostra ben de pressa.

— I ara, amics meus, — diu el monjo amb un somriure. — torneu a casa vostra ben de pressa.

Historieta il·lustrada, original d'Ivori

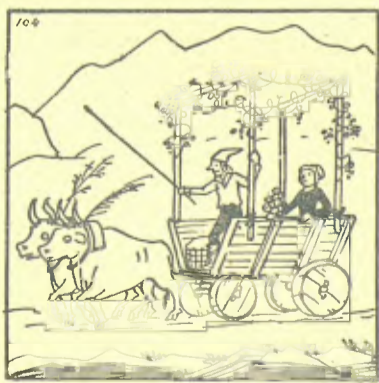
102

Fructus Coelis va dir encara: — "Senyor: Sóc jo ara que vull demanar-vos una mercé, que té per a mi molta importància: espereu!" — Va sortir, i tornà a entrar acompanyat de Clara, i la demanà al seu pare per muller. Tant aquest com el Bon Bruixot n'estigueren satisfets, i així fou convingut.

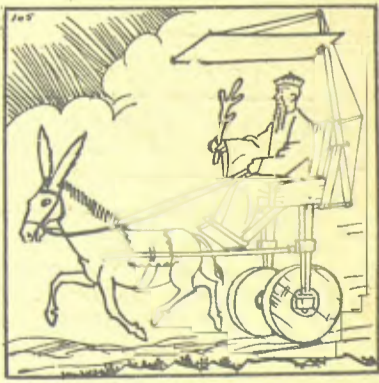
103

Les noves van escampar-se arreu. L'arribada de la família de Victòria, el proper coronament de l'heroi i el casament d'aquest amb Clara motivaren que de tots els més llunyans pobles vinguessin comitatives de nobles i vassalls per tal d'assistir a tan grats esdeveniments, car feia anys que tots patien, i ara se'ls obria el cor a l'esperança.

104

No mancaren el moliner i la seva muller, els quals agençaren una carreta amb fulles verdes, i, amb alguns presents, s'encaminaren vers el palau, on, com és natural, foren molt ben rebuts, car els seus bons sentiments eren la causa de tanta felicitat i magnificència, i tothom els ho va demostrar.

105

El vell Lamàsius, que no deixava mai d'ésser auster, tenia un carret que s'havia anat construint a estones ell mateix, i que era una meravella d'enginy. Hi engegà un petit ruc que tenia, i cap al palau per tal d'assistir a les cerimònies! Molt havia fet també per endegar els esdeveniments, i l'home volia fruit dels bons resultats.

106

I fins el follet Cortendre, al qual els ocellets van asabentar de tots els preparatius, va arregar la més bella flor que va trobar, i, muntat al damunt d'una libèl·la, com a bon precursor dels aviadors, comparegué amb gran alegria de tots per a prendre el seu lloc a la comitiva.

(Seguirà)

Alfred GALLARD, traductor
Joan Vila, «D'Ivori», dibuixant

Francesc Montoro

AGENT OFICIAL
DE LA PROPIETAT INDUSTRIAL
Ronda Universitat, 33, entresol
Telèfon 10607
BARCELONA

JOAQUIM MORALES

LLITS D'ACER
Rambla de Catalunya, número 11
Telèfon 12403
BARCELONA

Auto American Salon

CONCESSIONARI
CHEVROLET
Recanvis legítims Chevrolet. — Recanvis legítims Bedford. — Servei Permanent. — Venda de cotxes usats procedents de canvi. — Remolcs Tallers mecànics
OFICINES · EXPOSICIO TALLERS
Còrsega, 429, 431, 433, i Bailèn, 188-190. — Telèfons 73313-81022
Sucursal núm. 1: Provença, 319
Telèfon 79690. — BARCELONA

DIABETICS! S'acaba d'inaugurar una fàbrica de Productes de Gluten i Pa de règim. Aquesta casa pot donar la màxima garantia amb els seus productes i ensems podreu notar una gran diferència en els preus Pel vostre bé no oblideu aquesta casa

Demaneu mostres gratuïtes
Glutineria «LA PROVEDORA»
Joaquim Costa, 28
Telèfon 13973
BARCELONA

JOAQUIM MORA

Drogues, Comestibles i Pintures

ESCUDELLERS, 31
Telèfon 23672

JOAN MOR

FABRICA DE SOMIERS
Especialitat en llits tures, catres de campanya i somiers higienics
Carrer de Sant Gabriel, 10
Telèfon 81840 BARCELONA

J. MIRÓ PINOL

ADMINISTRADOR DE FINQUES
Carrer de Duran i Bas, núm. 4
Telèfon 22930

EMILI MORAGAS

METGE
Carrer d'Auziàs March, núm. 35
Telèfon 52661

Josep Miró Sabater

CONSTRUCTOR D'OBRES
Plaça Rovira, núm. 4
Telèfon 70210

IGNASI BULDÓ

Ous rebuts diàriament de la Granja Soronelles de Reus. — Bacallà extra-superior. — Servei a domicili
Casp, 68 - Barcelona - Telèfon 20574

ENERGIA I DECISIO

Acabem de patir un cop dur i violent. Ja és sabut que el primer perjudicat, en tot trastorn, és la indústria i el comerç. Aquests tenen una sensibilitat tan refinada que el menor contratemps, el més mínim trontoll s'hi reflecteix, i immediatament en toca les conseqüències. Però al mateix temps és el comerç, la indústria, la primera cosa que dona la sensació de normalitat i de retorn a la vida ciutadana pacífica i progressiva.

Sense la producció de la indústria i sense l'intercanvi del comerç no hi ha vida pròspera possible, no hi ha progrés, no hi ha acivilització. Als pobles on fallen aquests factors bàsics, són pobles completament endarrerits, bàrbars o semi-bàrbars.

Per això tenen tanta importància la indústria i el comerç; i per això els comerciants i industrials són la vanguarda de la vida d'un poble.

Darrerament la vida de Barcelona i de tot el nostre poble ha sofert un col·lapse bastant fort. I per això ara cal energia i decisió per a sortir d'aquest col·lapse i recuperar el que s'ha perdut.

Energia i decisió no volen dir follia, impremeditació i temeritat. Els comerciants i industrials no s'han pas de llançar al desconegut,

com aquell qui no té res a perdre; això no; sostenen massa interessos —d'ells i dels altres—per aventurar-se de qualsevol manera; però tampoc no poden estar-se a casa. passivament, fent la viu-viu, esperant com qui espera que ploqui sense poder fer-hi res. Si algú ha d'ésser lluitador, decidit i optimista (alhora que prudent), aquest és l'industrial i el comerciant. Ha de fer constantment una doble acció: de l'una banda, ha de tenir un bon gènere i en bones condicions d'adquisició: de l'altra banda ha de saber atraure el comprador.

Aquesta doble tasca fonamental, l'han de fer forçosament l'industrial i el comerciant; això és el mèrit del seu enginy i de la seva empena. No poden pas refiar-se d'altri; així com és cada un de nosaltres que ha de pensar, respirar i menjar; un altre no pot menjar, respirar i pensar per nosaltres.

«A mal tiempo buena cara», diu l'adagi castellà. I això enlloc no és tan veritat com en el ram de la indústria i comerç. De la mala cara i de l'ensopiment, tothom en fuig i el públic no està per rutines ni per allò que es diu «anar fent i anar tirant». El públic vol animació, iniciativa, bon gust, bon tracte, bon humor i ganes de viure.

I al mateix temps el públic vol

ésser atret, vol que se li diguin coses, que se li facin saber les novetats, els avantatges d'adquirir tal cosa o tal altra, i d'adquirir-ho d'aquesta o d'aquella manera, en tal casa o en tal altra, etc.

I d'ací ve la gran utilitat i fins i tot la necessitat de la publicitat, és a dir de la propaganda. Anys enrera, potser sí que podia prescindir-se—fins a cert punt—de la publicitat. Però avui ja no és possible. El públic avui troba bé la propaganda, li agrada, la desitja i àdhuc l'exigeix. Avui ja no hi ha lector de diari que no llegeixi també els anuncis, perquè sap que hi ha de trobar allò que li interessa. Al voltant del que es llegeix en els anuncis es fan infinitat de comentaris i transaccions; avui l'anunci és el millor guia del ciutadà; i per això avui l'anunci és la primera arma que es procura l'industrial i el comerciant. S'han creat escoles per a l'anunci i s'ha creat gent especialitzada en aquest ram, i el diari mateix compta amb una organització pròpia, expressa i exclusiva per a les exigències de la publicitat i propaganda.

L'anunci és el «caché» de la modernitat i de la distinció; i el lector del diari hi vol veure els seus proveïdors anunciats.

Sebastià MONTFERRI

DELFI MORELL

ARTS GRAFIQUES
ESPECIALITAT EN EMBOLCALLS I CARTELLERIES
Carrer de Lleida, núm. 19
Telèfon 32897
BARCELONA

S. GUAL

PINTURA I DECORACIO
Carrer d'Aragó, núm. 230
Telèfon 11715
BARCELONA

Granja J. Parellada

GAVA
LLETS FORANES DE VACA I CABRA
SERVEI PER A LLETIERIES I HOTELS
Carrer de Sant Antoni Abat, 31
Telèfon 15170
BARCELONA

Víctor Giner

PEDICUR
Tallers, 48 bis, principal, primera
Telèfon 22530
BARCELONA

AIGUA OXIGENADA

DOCTOR VINYALS
Puríssima, rica en oxigen
La preferida en Clíniques, Hospitals i a totes les cases
Producció dels Laboratoris del Dr. Vinyals
Despatx: Carrer de la Diputació, 71
Telèfons 21935-51258
BARCELONA

VACUGRAVAT de Santiago Mumbrú

Carrer d'Abdón Terrades, 1
Telèfon 71285

Marià Mayral

DIRECTOR DE L'ORFEO GOYA I ACADEMIA DE MUSICA DEL «CENTRO ARAGONES»
Lliçons particulars de cant
Preparació per al teatre
Madrazo, 111, principal, segona (Vora Muntaner)
Telèfon 78272
BARCELONA (S. G.)

EUSEBI SIMO I GRAU

Representant de la casa J. G. Schelter & GIESECKE, de Leipzig, constructors de les màquines V. INDSBRAUT, WETTLAUFER i FENIX AUTOMATICA
Urgell, 85. — Telèfon 35667
BARCELONA

PERE BRAVO

Especialitat en material per a Oficina. — Objectes d'Escriptori, Dibuix, Pintura
Consell de Cent, 381. — Tel. 17835
BARCELONA

GRETA

Senyoreta: a PARIS la gran MODA és portar les unghes NACRADES. «GRETA» li ofereix el PERLA PLATINAT en Granat, Rosa, Rosat i en tots els colors dels seus vestits de «SOIREE»
Josep M.ª Bartomeu
Aragó, 386. — Telèfon 53654
BARCELONA

Antoni Verdaguer

FABRICA DE TUBS DE PAPER PER FILATURA I TEIXITS
Villarroel, 9 i 11. — Telèfon 31876
BARCELONA

A. MAGGI

Fàbrica de xeringues i mesures sistema mètric decimal. — Aixetes de metall blanc i tota mena de jocs per a taulells de lleteries
Ample, 28, i Plata, 2. — Tel. 20901
BARCELONA

Tintoreria HELIOS

JOSEP ROIG
Dols ràpids. — Rentats en sec Colors a la mostra
Puntualitat en els encàrrecs
Carrer de Saragossa, 45 (S. G.)
Telèfon 79506
BARCELONA

J. COMA ROURA

Riquíssims i selectes cafès torrats sistema Coma. Després d'una labor constant de més de mig segle he pogut aconseguir la torrefacció i selecció dels cafès, que recomano per llur aroma i paladar fi
Pablo Iglesias, 47 (abans Princesa)
Telèfon 14298

GRANJA COLELL

CASA CENTRAL:
Passeig de la República, 56
LLET A 0'70 PESSETES LITRE
QUALITAT IMMILLORABLE
Repartiment a domicili al mateix preu que al taulell
TELEFON 53901 BARCELONA

Indústries Gràfiques CANTIN, S. A.

LITOGRAFIA - RELLEUS
IMPREMTA i CARTONATGES
Enna, núms. 125 al 129
Telèfon 50394
BARCELONA

Tallers Mecànics de Fusteria CONSTRUCCIONS DECORACIO Pere Sans Lladós

Especialitat en Neveres per a Bars i Lleteries
Est, 15 - BARCELONA - Tel. 20324

Cansaladeria F. PONS

Pl. Montcada, 14. — Telèfon 11041
BARCELONA

J. Bech Argelés

ENGINYER
Refrigeració i acondicionament d'aire
Passatge Sagristà núm. 9
Telèfon 30986
BARCELONA

J. SERVALLS ARNAU

REPARACIO D'AUTOMOBILS
Casanoves, 178. — Telèfon 80258
BARCELONA

F. Montserrat

FABRICA D'INSTRUMENTS DE MUSICA
Unica a Espanya
Despatx: C. Nou de la Rambla, 31
Fabrica: Carrer Vila Vilà, núm. 39
BARCELONA

Mans i Oms

ARTICLES DE METALL PER A CAFES I BARS
Plaça de Macià, número 18
BARCELONA

Impremta J. VILA

Trenalls Comercials. — Llibres Revistes — Especialitat en la impressió sobre paper Cellophane
Sepúlveda, 79. — Telèfon 34574
BARCELONA

AULES INDEPENDENTS PER A SENYORETES

Classes generals Conferències particulars COL·LEGI ACADEMIA
CONDAL
Diputació, 291. — Telèfon 11688 (Entre Claris i Llúria)
Primari, Batxillerat, Comerç, Universitat, Enginyers, Aparelladors, Idiomes, Comptabilitat, Oposicions
Demaneu prospectes

VIDUA

DE
VICENÇ ARGEMI
TRANSPORTS I CARRATEIGS
Corts Catalanes, 613
Telèfon 12768
BARCELONA

L. Miró Parellada

ADVOCAT
Carrer de Provença, número 362
Telèfon 74226

Dr. J. Cantó Ribot

GOLA, NAS, ORELLES I ULLS
Ronda de Sant Pere, 7, primer, 2.^a
Telèfon 15453
BARCELONA

MIQUEL JEREMIAS

QUEVIURES I COMESTIBLES
Servei a domicili
Mercat de Santa Caterina, 200
Telèfon 14274
BARCELONA

CALIXT LLOP

Representant de PERFUMERIA PARERA
Mallorca, número 253
Telèfon 76463
BARCELONA